

УДК 379.821(477.53):[37.091.39:614

І. В. ЛЕЩЕНКО, методист відділу біології та методичної роботи
Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді

ПОЛТАВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО- НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ – ОСЕРЕДОК ВИХОВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ЗДОРОВОЇ ОСОБИСТОСТІ

У статті розглянуто актуальність та необхідність розробки педагогічних технологій, спрямованих на збереження та покращення здоров'я дітей. З огляду на зростаючі випадки соматичних та нервово-психічних розладів у дітей та молоді, особливу увагу приділено організації освітнього процесу на основі здоров'язбереження та соціально-психологічної адаптації. Розглянуто Полтавський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді як приклад інституції, що зосереджується на всебічному розвитку дітей та зміцненні їхнього здоров'я.

Ключові слова: здоров'язберігаючі технології, освітній процес, розвиток дитини, еколого-натуралістичне виховання, фізичне та психічне здоров'я.

Сьогодні набуває актуальності і практичної значущості проблема створення педагогічних технологій, які б не тільки зберігали, а й покращували здоров'я дітей.

Зважаючи на тенденцію погіршення стану здоров'я дітей, розповсюдженість соматичних, нервово-психічних порушень здоров'я підростаючого покоління, існування проблеми соціально-психологічної адаптації дітей та молоді, перед закладом освіти постає завдання організувати освітній процес на засадах збереження здоров'я, розвивати професіоналізм педагогів щодо формування основ здорового способу життя, культури здоров'я, превентивного навчання і виховання дітей та учнівської молоді.

Одним із пріоритетних напрямів роботи у Полтавському обласному еколого-натуралістичному центрі учнівської молоді, є забезпечення повноцінного розвитку дітей, охорона та зміцнення їхнього здоров'я.

Кінцевим результатом спільної виховної та освітньої діяльності сім'ї, закладу загальної середньої та позашкільної освіти є сформовані в дитині потреби в здоровому способі життя, розвинений інтелект і широкий усебічний розвиток, інтелігентність у спілкуванні, естетичне сприйняття світу.

Увесь освітній та виховний процес у Полтавському обласному еколого-натуралістичному центрі учнівської молоді спрямований на формування соціально зрілої, а головне здорової людини, що буде успішною в майбутньому. Навчання озброює її знаннями і вміннями, а виховання формує основні життєві компетентності.

Педагоги прагнуть створити в Центрі атмосферу, в якій кожна дитина зможе відчувати себе особистістю, реалізувати свій потенціал, стати повноцінним членом суспільства.

Сьогодні еколого-натуралістичний центр – освітній заклад, де формується людська індивідуальність, розвивається жива душа на засадах загальнолюдських ідеалів, що відкриває широкі перспективи для самореалізації, забезпечує кожному вихованцеві, слухачеві умови розвиватись відповідно до своїх природних можливостей. Саме у закладі позашкільної освіти, через наймасовіше охоплення дітей та

підлітків, є можливості для формування та пропаганди здорового способу життя, формування здоров'язберігаючої компетентності у дітей та підростаючого покоління. У центрі ведеться різнопланова діяльність, що направлена на формування духовного, пізнавального, комунікативного, естетичного та фізичного потенціалу особистості учня, на розвиток його суб'єктивності, індивідуальності та творчості.

Потрібно не просто дати дітям базовий рівень освіти, а сформувати здоров'язберігаючу компетентність.

Проблема навчання і виховання здорової людини, створення сприятливих для її здоров'я умов навчання вивчалася багатьма

представниками педагогічної науки. Відповідні аспекти можна знайти в працях Я. Коменського, Й. Песталоцці, Ж.-Ж. Руссо. Серед педагогів, що працювали над проблемою здоров'язбереження дітей, можна назвати Г. Ващенко, Л. Виготського, В. Сухомлинського.

Я. Коменський рекомендував під час навчання дітей у школі створювати позитивну навчальну мотивацію, дотримуватись санітарно-гігієнічних норм, спрямованих на збереження здоров'я учнів [2].

В. Сухомлинський наголошував, що турбота про здоров'я дитини – це не просто комплекс санітарно-гігієнічних норм і правил, і не список вимог до режиму дня, харчування, праці, відпочинку. Це, перш за все, турбота про гармонійну повноту всіх фізичних і духовних сил, а вінцем цієї гармонії є радість творчості [5].

Тож метою є впровадження інноваційних форм та методів методичного забезпечення освітнього процесу закладу позашкільної освіти для підвищення професійної майстерності педагогічних працівників у формуванні здоров'язберігаючих компетентностей вихованців.

Педагог, володіючи сучасними педагогічними знаннями, у постійній взаємодії з дітьми, їхніми батьками, іншими педагогами повинен планувати та організовувати свою діяльність з урахуванням пріоритетів збереження та зміцнення здоров'я всіх суб'єктів педагогічного процесу.

Методична робота закладу спрямована на всебічно якісне підвищення професійного рівня педагогів, на збагачення та розвиток творчого потенціалу педагогічного колективу, на створення сприятливих умов для їх творчої праці та досягнення головної мети.

Серед нетрадиційних форм роботи обираємо такі, що посилюють наукову спрямованість та практичну діяльність.

До них належать: педагогічні ігри (дидактичні, виховні, ділові, рольові), тренінги; моделювання педагогічних ситуацій; конкурси методичних інноваційних розробок занять, виховних заходів, методичні семінари-практикуми. Вони сприяють залученню педагогів до пошукової методичної роботи; розвитку вміння спілкуватися з колегами, вихованцями, батьками сприяють попередженню конфліктів у педагогічних колективах.

Розроблена тематика проектів, які можуть бути використані керівниками гуртків, педагогами під час гурткової або позакласної роботи:

- освітні проєкти (методичні рекомендації, посібники, майстер-класи, тренінги);
- пізнавальні проєкти (сценарії заходів, занять, розробки екскурсій екологічними стежками);
- практично-орієнтовані проєкти (комп'ютерні презентації, захист наукових робіт МАН).

Педагогічний колектив Центру постійно працює над створення та удосконаленням *методичних рекомендацій різної тематики* як для керівників гуртків, так і для педагогічних працівників.

Увага до інновацій, експерименту, творчого пошуку – ось кредо педагогічного колективу Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді.

Педагоги прагнуть створити в Центрі атмосферу, в якій кожна дитина зможе відчувати себе особистістю, реалізувати свій потенціал, стати повноцінним здоровим членом суспільства.

Сучасний світ складний. Дитині недостатньо дати лише знання. Ще важливо навчити користуватися ними. Знання та вміння, взаємопов'язані з ціннісними орієнтирами учня, формують його життєві компетентності, потрібні для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці.

Освітня діяльність з формування здорового способу життя у вихованців Центру має 2 напрямки діяльності, а саме:

Ми створили модель випускника нашого закладу і впроваджуємо інновації для ефективного оволодіння вихованцями здоров'язберігаючої компетентності та підвищення якості знань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ващенко О., Свириденко С. Готовність вчителя до використання здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховному процесі. *Здоров'я та фізична культура*, 2006. №8. С. 1–6.
2. Коменський Я.А. Вибрані педагогічні твори: в 2-х т. Київ : Вища школа, 1982. 656 с.
3. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; за заг. ред. О.М. Пехоти. Київ : А.С.К., 2001. 256 с.
4. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. Київ : А.С.К., 2004. 192 с.
5. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: у 5 т. Київ : Радянська школа, 1976. 1977.